

DOORSTROOM MBO-HBO

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1. Achtergrond	2
1.2. Bronnen en definities	2
1.3. Resultaat en toekomst	3
2. Doorstroom mbo-hbo.....	4
2.1. Gediplomeerd in het mbo	4
2.2. Ingeschreven in het hbo	4
2.3. Indirecte doorstroom.....	5
3. Sectoren en opleidingen	7
3.1. Algemeen	7
3.2. Economie	7
3.3. Landbouw	9
3.4. Techniek	10
3.5. Zorg en welzijn	11
4. Instellingen.....	14
4.1. Mbo-instellingen.....	14
4.2. Hogescholen	16

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

De MBO Raad en de HBO-raad hebben in de Doorstroomagenda mbo-hbo 2007/2008 afspraken gemaakt om ervoor zorgen dat mbo'ers die de ambitie hebben om door te studeren, goed voorbereid beginnen aan het hbo. Want behalve behoefte aan goede vakmensen, heeft de arbeidsmarkt ook behoefte aan hoog opgeleid personeel. Goede doorstroom van mbo naar hbo wordt regionaal vormgegeven in samenwerkingsverbanden tussen de verschillende instellingen. Landelijke kaders en afspraken helpen daarbij.

Eén van de afspraken in de doorstroomagenda betreft de zogenaamde doorstroomkaart mbo-hbo. Om de doorstroom goed te kunnen volgen is goede informatie over het verloop daarvan nodig. Dankzij de komst van het onderwijsnummer in het mbo kunnen de MBO Raad en de HBO-raad de instellingen voorzien van gedetailleerde doorstroomgegevens. Daarbij wordt in eerste instantie zichtbaar welk deel van de geslaagden per mbo-instelling en –opleiding doorstromen naar welke hogeschool en hbo-opleiding. In een latere fase zal daaraan de route van verschillende groepen binnen de hogeschool worden toegevoegd (uitval, switchen en rendement).

In enkele regio's zijn de instellingen zelf in samenwerking met hun omgeving gestart met de ontwikkeling van cijferbestanden die vanuit de eigen behoefte gedetailleerde informatie bevatten. Een voorbeeld hiervan is het initiatief in de regio Haaglanden & Rijnstreek (zie www.mbohbo.org) dat ondersteund werd door Het Platform Beroepsonderwijs (HPBO). Ook in andere regio's zijn stappen gezet om de doorstroom inzichtelijk te maken.

De ervaringen op regionaal niveau zijn positief. De initiatieven leverden veel bruikbare informatie op. Tegelijk liep men tegen verschillende knelpunten aan die in landelijke samenwerking beter aangepakt kunnen worden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een hogere dekkingsgraad binnen de regio, mobiliteit tussen regio's, toevoeging van achtergrondkenmerken en vergelijkbaarheid met andere regio's.

1.2. Bronnen en definities

Met de invoering van het onderwijsnummer in het mbo zijn gedetailleerder deelnemergegevens beschikbaar gekomen. Deze worden in het project Beleidsinformatie Onderwijsnummer MBO (BION-MBO) omgevormd tot beleidsinformatie. Doordat het onderwijsnummer in verschillende fasen is ingevoerd, zijn de diplomagegevens pas vanaf het studiejaar 2005/2006 voldoende bruikbaar om een gedetailleerd landelijk beeld te presenteren. In dat jaar wijken de gegevens in het bestand van BION-MBO nog maar 1.8% af van de officiële bekostigingstelling.

In het hbo worden de studentgegevens sinds 1986 centraal geregistreerd in het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRIHO). Deze gegevens worden in het project Eén Cijfer Hoger Onderwijs (1-cijfer-HO) omgevormd tot beleidsinformatie. Om de doorstroom van mbo-gediplomeerden in het studiejaar 2005/2006 inzichtelijk te maken, kan gebruik gemaakt worden van de hbo-instroom in het studiejaar 2006/2007.

De bestanden met beleidsinformatie over de beide onderwijssectoren bevatten geanonimiseerde gegevens die op basis van een (versleuteld) nummer met elkaar gecombineerd kunnen worden. In de

afgelopen periode hebben de MBO Raad en de HBO-raad de bestanden bij elkaar gezet om de doorstroom inzichtelijk te maken. Daarbij werden verschillende definities bekeken en de uitkomsten beoordeeld op bruikbaarheid in de dagelijkse praktijk.

Het cursus- of studiejaar is één van de aspecten waarover gesproken is. Het cursusjaar in het mbo loopt van 1 augustus tot en met 31 juli, terwijl het studiejaar in het hbo formeel begint op 1 september en loopt tot en met 31 augustus. De vraag was daarom welke diplomaperiode uitgangspunt moest zijn om het doorstroompotentieel zichtbaar te maken. Uiteindelijk is gekozen voor een periode die aansluit bij de datum die uitgangspunt is voor de reguliere instroomtelling in het hbo: 1 oktober. De eerste versie van de doorstroomkaart gaat daarom uit van de mbo-gediplomeerden tussen 1 oktober 2005 en 30 september 2006. Een belangrijke overweging om hiervoor te kiezen is het feit dat in de maand september nog veel mbo-diploma's worden uitgereikt en een behoorlijk deel van deze studenten al in oktober in het hbo instroomt.

Ook is ervoor gekozen om het aandachtsgebied te beperken tot de mbo'ers die zich gekwalificeerd hebben op niveau 4. De belangrijkste reden hiervoor is dat alleen dit niveau recht geeft op doorstroom naar het hbo. Analyses lieten weliswaar een aantal doorstromers zien met een mbo-diploma op een lager niveau, maar die hadden veelal ook al een havo- of vwo-diploma op zak. Dit laatste is ook bij een deel van de mbo-gediplomeerden op niveau 4 het geval. Dit wordt in de doorstroomkaarten ook zichtbaar gemaakt, zodat de gebruikers zelf kunnen kiezen of zij deze groep wel of niet in de overzichten willen meetellen.

1.3. Resultaat en toekomst

De eerste versie van de doorstroomkaart mbo-hbo geeft inzicht in de mbo'ers die zich gekwalificeerd hebben op niveau 4 in de periode 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006. Deze mbo-gediplomeerden worden uitgesplitst naar instellingskenmerken (naam, code en soort) en opleidingskenmerken (naam, code, sector, niveau en leerweg). Vervolgens wordt zichtbaar gemaakt welk deel direct doorstroomt naar het hbo en daar dus in oktober 2006 ingeschreven is. Ook aan deze kant van de doorstroom wordt uitgesplitst naar zowel instellingskenmerken (eveneens naam, code en soort) als opleidingskenmerken (naam, code, sector en vorm).

Deze rapportage bevat een selectie van de gegevens die beschikbaar zijn in de doorstroomkaart mbo-hbo. Daarmee wordt enerzijds geprobeerd een beeld te geven van het type gegevens dat de nu beschikbaar is gemaakt. Anderzijds wordt ingezoomd op aspecten die relevant zijn in de discussie over het doorstroombeleid. Op enkele plaatsen wordt daarbij ook gebruik gemaakt van informatie uit andere bronnen dan de doorstroomkaart mbo-hbo.

De doorstroomkaart mbo-hbo is als bestand met detailgegevens beschikbaar via www.hbo-raad.nl. Kies daar voor 'feiten en cijfers' en vervolgens voor 'onderwijs' en 'doorstroom'.

Bij deze eerste versie van de doorstroomkaart mbo-hbo zal het niet blijven. Dezelfde overzichten zullen ook voor latere jaren worden samengesteld zodra de benodigde basisgegevens beschikbaar zijn. Daarnaast wordt het mogelijk om de indirecte doorstroom (met een jaar vertraging) in beeld te brengen en om de route van verschillende groepen binnen de hogeschool te presenteren. Het gaat daarbij eerst om de uitval en wisseling van opleiding na het eerste jaar, maar op termijn ook om het rendement. Daarnaast zullen de instellings- en opleidingskenmerken in de doorstroomkaart aangevuld worden met persoonskenmerken, zoals bijvoorbeeld geslacht, leeftijd en etniciteit.

2. Doorstroom mbo-hbo

2.1. Gediplomeerd in het mbo

Zoals in de inleiding werd aangegeven gaat de eerste versie van de doorstroomkaart mbo-hbo uit van de mbo'ers die zich gekwalificeerd hebben op niveau 4 in de periode 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006. Volgens de beleidsinformatie uit het project Beleidsinformatie Onderwijsnummer MBO (BION-MBO) zijn er in deze periode 53,877 mbo-diploma's op niveau 4 uitgereikt. Wanneer tweede diploma's van studenten op hetzelfde niveau in dezelfde periode buiten beschouwing worden gelaten, blijven 52,546 gediplomeerden over. Deze gediplomeerden vormen de basis voor de berekening van de doorstroom naar het hbo.

In de onderstaande tabel worden deze gediplomeerden verdeeld over de verschillende leerwegen van het mbo. De overgrote meerderheid – ruim driekwart - volgde de beroepsopleidende leerweg (bol) in voltijd. De tweede groep wordt gevormd door de gediplomeerden die de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) volgden. Slechts een klein aantal betrof examendeelnemers en deelnemers aan de beroepsopleidende leerweg (bol) in deeltijd.

leerweg	gediplomeerden	aandeel
bol-voltijd	39,683	75.5%
bol-deeltijd	1,492	2.8%
bbl	8,147	15.5%
examen	3,224	6.1%
totaal	52,546	100.0%

Tabel 2.1: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 per leerweg.

2.2. Ingeschreven in het hbo

Van alle mbo-4 gediplomeerden in de bovenstaande tabel zijn volgens de beleidsinformatie uit het project Eén Cijfer Hoger Onderwijs (1-cijfer-HO) 22,823 studenten ingeschreven in het hbo. Dit zijn alle studenten die in de maand oktober van 2006 (begin studiejaar 2006/2007) ingeschreven waren. Hiermee is de totale directe doorstroom 43.4%.

In de onderstaande tabel wordt deze doorstroom weergegeven voor de verschillende leerwegen van het mbo. Daarbij wordt duidelijk zichtbaar dat vooral gediplomeerden die een bol-opleiding in voltijd volgden vaak doorstromen. Van deze groep stroomt ruim de helft (52.8%) direct door. De directe doorstroom van de overige gediplomeerden is relatief klein. Zeker bij de gediplomeerden die een bbl-opleiding volgden is de doorstroom met 7.3% laag.

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
bol-voltime	39,683	20,941	52.8%
bol-deeltijd	1,492	209	14.0%
bbl	8,147	596	7.3%
examen	3,224	1,077	33.4%
totaal	52,546	22,823	43.4%

Tabel 2.2: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per leerweg.

Zowel de groep met mbo-gediplomeerden als hbo-inschrijvingen bevat studenten die vóór het studiejaar 2006/2007 al eens ingeschreven waren in het hoger onderwijs. Daarnaast is ook een aantal studenten geteld dat over een vwo- of buitenlands diploma beschikt of tot het hbo wordt toegelaten op basis van een toelatingsexamen. In totaal gaat dit op voor 3,125 van de mbo-gediplomeerden en 997 van de hbo-inschrijvingen in de bovenstaande tabel. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten, blijven er 49,420 mbo-4 gediplomeerden over, waarvan er 21,826 direct doorstromen. Hiermee zou de doorstroom mbo-hbo uitkomen op 44.2%. Op de gegevens in het vervolg van deze rapportage is deze selectie (tenzij anders vermeld) niet gemaakt. In de detailgegevens van de doorstroomkaart mbo-hbo kan deze echter wel worden gekozen.

2.3. Indirecte doorstroom

Voor het verschijnen van deze rapportage kwam ook de beleidsinformatie over de hbo-inschrijvingen in het studiejaar 2007/2008 beschikbaar uit het project 1-cijfer-HO. Daaruit kan ook de doorstroom van de mbo-4 gediplomeerden in 2005/2006 met één jaar vertraging worden afgeleid. Hoewel deze nog niet in de doorstroomkaart mbo-hbo is opgenomen, geeft de onderstaande tabel wél alvast een beeld van deze indirecte doorstroom. Het blijkt dat 4.4% van de mbo-4 gediplomeerden met één jaar vertraging doorstroomt naar het hbo. In totaal komt de doorstroom van de mbo'ers die in 2005/2006 hun diploma behaalden uit op 47.9% (zonder tussentijdse afrondingen).

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo+1	doorstroom+1
bol-voltime	39,683	1,837	4.6%
bol-deeltijd	1,492	63	4.2%
bbl	8,147	263	3.2%
examen	3,224	172	5.3%
totaal	52,546	2,335	4.4%

Tabel 2.3: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2007/2008 per leerweg.

In de toekomst zal dit percentage nog verder toenemen als nog meer gediplomeerden met een opleiding in het hbo starten. Dat dit vaker gebeurt blijkt uit de onderstaande tabel waarin de vooropleiding van alle hbo-bachelor instroom in het studiejaar 2006/2007 is opgenomen. In totaal zijn in dat jaar 28,638 studenten voor het eerst bij een hbo-bachelor opleiding ingeschreven met een vooropleiding in het mbo. Daarvan komen er echter maar 21,826 direct uit het mbo (de betekenis van dit aantal is uitgelegd aan het eind van de voorgaande paragraaf). De overige 6,812 studenten die instromen in het hbo zijn doorgestroomd met één of meer jaren vertraging.

vooropleiding	instroom	Aandeel
havo	36,836	41.2%
mbo	28,638	32.0%
vwo	8,712	9.7%
ho	2,394	2.7%
overig	8,784	9.8%
onbekend	4,029	4.5%
totaal	89,393	100.0%

Tabel 2.4: Bachelor instroom in het hbo 2006/2007 per vooropleiding.

Om een indicatie te verkrijgen van de totale doorstroom van mbo naar hbo wordt soms de totale instroom in het hbo met een mbo-vooropleiding gedeeld door de mbo-gediplomeerden in het voorgaande jaar. In dit geval gaat het om 28,638 instromers met een mbo-vooropleiding ten opzichte van 49,420 mbo-gediplomeerden. Dit zou resulteren in een totale doorstroom van 57.9%. Deze deling is strikt genomen onjuist; de studenten die als instromer geteld worden bevinden zich immers niet allemaal in de groep gediplomeerden. Toch geeft het wel een indicatie van het aandeel studenten dat op een later moment zal doorstromen. Bovenop de 47.9% van de mbo-4 gediplomeerden in 2005/2006 die direct of met één jaar vertraging doorstromen, zal waarschijnlijk nog eens 10% op een later moment de stap naar het hbo zetten.

3. Sectoren en opleidingen

3.1. Algemeen

De doorstroomkaart mbo-hbo bevat detailgegevens over de sectoren en opleidingen van gediplomeerden en doorstromers in zowel het mbo als hbo. In de onderstaande tabel worden de mbo-4 gediplomeerden in 2005/2006 verdeeld over de verschillende sectoren van het mbo. Daarbij is ook aangegeven welk deel hiervan in het studiejaar 2006/2007 is doorgestroomd naar het hbo.

Vanuit de economische sector van het mbo stroomt bijna de helft van de gediplomeerden direct door naar het hbo. Daarmee heeft deze sector de hoogste doorstroom. Vanuit de sector techniek en de sector zorg en welzijn stroomt bijna 40% direct door naar het hbo. Landbouw behaalt als kleinste sector ook het laagste doorstroompercentage: 36.4%.

sector	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
economie	20,774	10,253	49.4%
landbouw	2,211	805	36.4%
techniek	11,363	4,482	39.4%
zorg en welzijn	18,130	7,238	39.9%
experimenteel	68	45	66.2%
totaal	52,546	22,823	43.4%

Tabel 3.1: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per sector¹.

3.2. Economie

In de economische sector hebben zich in de periode van 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006 in totaal 20,774 mbo'ers gekwalificeerd op niveau 4. In de onderstaande tabel worden deze gediplomeerden verdeeld over de verschillende leerwegen van het mbo en wordt zichtbaar gemaakt welk deel direct verder studeerde in het hbo. Voor alle leerwegen geldt dat het doorstroompercentage hoger is dan het gemiddelde van alle mbo-sectoren.

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	Doorstroom
bol-voltime	16,410	9,191	56.0%
bol-deeltijd	584	117	20.0%
bbl	2,099	251	12.0%
examen	1,681	694	41.3%
totaal	20,774	10,253	49.4%

Tabel 3.2: Mbo-4 economie gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per leerweg.

¹ De doorstroom gediplomeerden en doorstroom die weergegeven is als 'experimenteel' betreft één mbo-opleiding (90220 ICT-beheerder). Bij het opstellen van de doorstroomkaart was nog niet duidelijk aan welke sector deze opleiding moest worden toegewezen. Door het kleine aantal gediplomeerden is de doorstroom niet vergelijkbaar met de overige percentages.

In de onderstaande tabel wordt de doorstroom vanuit de 10 economische mbo-opleidingen met het hoogste aantal gediplomeerden op niveau-4 weergegeven. De tabel laat zien dat de opleiding tot 'filiaalbeheerder' – de grootste uit deze sector – een relatief beperkte doorstroom heeft van 29.6%. Daar tegenover staat de opleiding tot 'ondernemer groothandel' met een doorstroom van maar liefst 67.0%.

De doorstroom vanuit de opleiding tot 'ict-beheerder' heeft met 61.8% een iets lagere doorstroom, maar draagt vanuit deze sector in absoluut opzicht het meeste bij aan de doorstroom naar het hbo. Vanuit deze opleiding gaan 1,369 gediplomeerden verder in het hbo. Daar volgen deze studenten vooral de opleidingen 'informatica' (408 studenten), 'bedrijfskundige informatica' (323 studenten) en 'technische informatica' (141 studenten).

opleiding economie	gediplomeerd	inschrijving	doorstroom
	mbo	hbo	
filiaalbeheerder	2,779	822	29.6%
ict-beheerder	2,214	1,369	61.8%
Administrateur	2,211	1,190	53.8%
commercieel medewerker marketing en communicatie	1,705	1,101	64.6%
directiesecretaresse / management assistent	1,629	501	30.8%
horeca-ondernemer/-manager	1,429	596	41.7%
ondernemer/manager detailhandel	1,380	705	51.1%
middenkaderfunctionaris reizen	975	440	45.1%
commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	862	497	57.7%
ondernemer groothandel	809	542	67.0%
subtotaal	15,993	7,763	48.5%
eindtotaal	20,774	10,253	49.4%

Tabel 3.3: Top 10 mbo-4 economie gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007.

Ruim driekwart van de doorstroom uit de economische sector van het mbo gaat in het hbo ook met een economische opleiding verder. De onderstaande tabel laat zien dat daarnaast ook nog bijna één van elke acht doorstromers aan een technische hbo-opleiding begint.

sector	doorstroom	aandeel
hao	37	0.4%
heo	7,764	75.7%
hgzo	205	2.0%
hpo	459	4.5%
hsao	514	5.0%
htno	1,227	12.0%
kuo	47	0.5%
totaal	10,253	100.0%

Tabel 3.4: Mbo-4 economie doorstroom naar het hbo per sector.

3.3. Landbouw

In de agrarische sector hebben zich in de periode van 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006 in totaal 2,211 mbo'ers gekwalificeerd op niveau 4. In de onderstaande tabel worden deze gediplomeerden verdeeld over de verschillende leerwegen van het mbo en wordt zichtbaar gemaakt welk deel direct verder studeerde in het hbo. Voor alle leerwegen geldt dat het doorstroompercentage lager is dan het gemiddelde van alle mbo-sectoren.

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
bol-voltime	1,909	768	40.2%
bol-deeltijd	1	0	0.0%
bbl	201	10	5.0%
examen	100	27	27.0%
totaal	2,211	805	36.4%

Tabel 3.5: Mbo-4 landbouw gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per leerweg.

In de onderstaande tabel wordt de doorstroom vanuit de 10 agrarische mbo-opleidingen met het hoogste aantal gediplomeerden op niveau-4 weergegeven. De tabel laat zien dat de opleiding tot 'dierenartsassistent paraveterinair' – de grootste uit deze sector – een relatief beperkte doorstroom heeft van 29.2%. Daar tegenover staat de opleiding tot 'milieufunctionaris' met een doorstroom van maar liefst 65.5%.

De doorstroom vanuit de opleiding tot 'bedrijfsleider/manager veehouderij' heeft met 49.0% een lagere doorstroom, maar draagt vanuit deze sector in absoluut opzicht het meeste bij aan de doorstroom naar het hbo. Vanuit deze opleiding gaan 140 gediplomeerden verder in het hbo. Daar volgen deze studenten vooral de opleidingen 'dier- en veehouderij' (55 studenten in de bachelor en 24 in het bijbehorende associate degree programma 'melkveehouderij') en 'bedrijfskunde en agribusiness' (39 studenten).

opleiding landbouw	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
dierenartsassistent paraveterinair	397	116	29.2%
bedrijfsleider/beheerder dierverzorging	334	117	35.0%
bedrijfsleider/manager veehouderij	286	140	49.0%
uitvoerder hoveniersbedrijf	212	71	33.5%
bedrijfsleider/manager paardenhouderij	151	39	25.8%
bedrijfsleider/manager plantenteelt	151	73	48.3%
middenkaderfunctionaris bloemen- en tuincentrumbranche	132	38	28.8%
opzichter/uitvoerder bos- en natuurbeheer	100	35	35.0%
milieufunctionaris	84	55	65.5%
opzichter/uitvoerder land, water en milieu	58	37	63.8%
subtotaal	1,905	721	37.8%
eindtotaal	2,211	805	36.4%

Tabel 3.6: Top 10 mbo-4 landbouw gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007.

Bijna tweederde van de doorstroom uit de agrarische sector van het mbo gaat in het hbo ook met een agrarische opleiding verder. De onderstaande tabel laat zien dat daarnaast ook nog bijna één van elke tien doorstromers aan een economische hbo-opleiding begint.

sector	doorstroom	aandeel
hao	534	66.3%
heo	80	9.9%
hgzo	38	4.7%
hpo	51	6.3%
hsao	40	5.0%
htno	57	7.1%
kuo	5	0.6%
totaal	805	100.0%

Tabel 3.7: Mbo-4 landbouw doorstroom naar het hbo per sector.

3.4. Techniek

In de technische sector hebben zich in de periode van 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006 in totaal 11,363 mbo'ers gekwalificeerd op niveau 4. In de onderstaande tabel worden deze gediplomeerden verdeeld over de verschillende leerwegen van het mbo en wordt zichtbaar gemaakt welk deel direct verder studeerde in het hbo. Voor de meeste leerwegen geldt dat het doorstroompercentage lager is dan het gemiddelde van alle mbo-sectoren. De doorstroom vanuit bol-deeltijd is met 22.5% echter duidelijk hoger dan het gemiddelde van 14.0%.

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
bol-voltime	8,872	4,204	47.4%
bol-deeltijd	222	50	22.5%
bbi	1,467	83	5.7%
examen	802	145	18.1%
totaal	11,363	4,482	39.4%

Tabel 3.8: Mbo-4 techniek gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per leerweg.

In de onderstaande tabel wordt de doorstroom vanuit de 10 technische mbo-opleidingen met het hoogste aantal gediplomeerden op niveau-4 weergegeven. De tabel laat zien dat de 'middenkaderopleiding bouwkunde' – de grootste uit deze sector – met 721 studenten ook het meeste bijdraagt aan de doorstroom naar het hbo. De doorstroom vanuit deze opleiding is met 62.5% ook in relatief opzicht groot. In het hbo volgen deze studenten vooral de opleidingen 'bouwkunde' (510 studenten) en 'bouwtechnische bedrijfskunde' (70 studenten).

opleiding techniek	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
middenkaderopleiding bouwkunde	1,154	721	62.5%
werktuigbouwkunde	1,046	494	47.2%
vormgever reclame, presentatie en communicatie	536	240	44.8%
grafisch vormgever	529	234	44.2%
middenkaderfunctionaris automatiserings energietechniek	429	208	48.5%
multimedia vormgever	405	187	46.2%
commercieel bedrijfsleider/ondernemer kleinbedrijf	381	134	35.2%
technicus sterkstroominstallaties (tsi)	354	15	4.2%
luchtvaartdienstverlener	309	50	16.2%
manager opslag en vervoer	304	94	30.9%
subtotaal	5,447	2,377	43.6%
eindtotaal	11,363	4,482	39.4%

Tabel 3.9: Top 10 mbo-4 techniek gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007.

Bijna tweederde van de doorstroom uit de technische sector van het mbo gaat in het hbo ook met een technische opleiding verder. De onderstaande tabel laat zien dat daarnaast ook nog bijna één van elke zes doorstromers aan een economische hbo-opleiding begint en ruim één van elke tien doorstromers aan een kunstopleiding in het hbo.

sector	doorstroom	aandeel
hao	52	1.2%
heo	724	16.2%
hgzo	85	1.9%
hpo	153	3.4%
hsao	83	1.9%
htno	2,929	65.4%
kuo	456	10.2%
totaal	4,482	100.0%

Tabel 3.10: Mbo-4 techniek doorstroom naar het hbo per sector.

3.5. Zorg en welzijn

In de sector zorg en welzijn hebben zich in de periode van 1 oktober 2005 tot en met 30 september 2006 in totaal 18,130 mbo'ers gekwalificeerd op niveau 4. In de onderstaande tabel worden deze gediplomeerden verdeeld over de verschillende leerwegen van het mbo en wordt zichtbaar gemaakt welk deel direct verder studeerde in het hbo. Voor de meeste leerwegen geldt dat het doorstroompercentage lager is dan het gemiddelde van alle mbo-sectoren. De doorstroom vanuit bol-voltijd is met 54.2% echter hoger dan het gemiddelde van 52.8%.

leerweg	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
bol-voltime	12,426	6,733	54.2%
bol-deeltijd	685	42	6.1%
bbl	4,378	252	5.8%
examen	641	211	32.9%
totaal	18,130	7,238	39.9%

Tabel 3.11: Mbo-4 zorg en welzijn gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per leerweg.

In de onderstaande tabel wordt de doorstroom vanuit de 10 mbo-opleidingen van de sector zorg en welzijn met het hoogste aantal gediplomeerden op niveau-4 weergegeven. De tabel laat zien dat de opleiding tot 'sociaal pedagogisch werker 4' – de grootste uit deze sector – met 35.6% een doorstroom heeft die iets onder het gemiddelde van de sector ligt. In het hbo volgen deze 2,194 studenten vooral de opleidingen 'sociaal pedagogische hulpverlening' (755 studenten), 'maatschappelijk werk en dienstverlening' (397 studenten), 'opleiding tot leraar basisonderwijs' (329 studenten) en 'pedagogiek' (240 studenten).

De opleiding tot 'onderwijsassistent' heeft een doorstroom van maar liefst 73.3%. Met 2,827 studenten die verder gaan in het hbo draagt deze opleiding ook in absoluut opzicht het meeste bij aan de doorstroom naar het hbo vanuit deze sector. Daar volgen deze studenten vooral de 'opleiding tot leraar basisonderwijs' (2,061 studenten).

opleiding zorg en welzijn	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
sociaal pedagogisch werker 4 (spw 4)	6,162	2,194	35.6%
onderwijsassistent	3,859	2,827	73.3%
verpleegkundige	3,469	464	13.4%
sport- en bewegingscoördinator	1,363	798	58.5%
doktersassistent	1,047	240	22.9%
apothekersassistent	786	97	12.3%
sociaal cultureel werker (scw)	680	380	55.9%
tandartsassistent	302	105	34.8%
praktijkopleider	176	6	3.4%
facilitair leidinggevende	74	40	54.1%
subtotaal	17,918	7,151	39.9%
eindtotaal	18,130	7,238	39.9%

Tabel 3.12: Top 10 mbo-4 zorg en welzijn gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007.

Ruim 40% van de doorstroom uit de sector zorg en welzijn van het mbo gaat in het hbo verder met een pedagogische opleiding en ruim een derde met een sociaal-agogische opleiding. De onderstaande tabel laat zien dat daarnaast ook nog 15.5% van de doorstromers aan een zorgopleiding in het hbo begint.

sector	doorstroom	aandeel
hao	8	0.1%
heo	544	7.5%
hgzo	1,119	15.5%
hpo	3,020	41.7%
hsao	2,449	33.8%
htno	42	0.6%
kuo	56	0.8%
totaal	7,238	100.0%

Tabel 3.13: *Mbo-4 zorg en welzijn doorstroom naar het hbo per sector.*

4. Instellingen

4.1. Mbo-instellingen

Naast detailgegevens over de sectoren en opleidingen van gediplomeerden en doorstromers, bevat de doorstroomkaart mbo-hbo ook informatie over de instellingen in het mbo en hbo. In de onderstaande tabel worden de mbo-4 gediplomeerden in 2005/2006 verdeeld over de verschillende soorten instellingen in het mbo. Daarbij is ook aangegeven welk deel hiervan in het studiejaar 2006/2007 is doorgestroomd naar het hbo.

Vanuit de roc's stroomt 44.3% direct door naar het hbo. Daarmee heeft deze soort mbo-instelling de hoogste doorstroom. 39.0% van de gediplomeerden bij vakscholen is in het volgende studiejaar in het hbo ingeschreven, terwijl dit percentage bij aoc's 36.5% is. Een viertal hogescholen verzorgt de mbo-opleidingen tot 'sociaal pedagogisch werker' en 'sociaal juridisch dienstverlener'. De doorstroom vanuit deze opleidingen is met 13.1% relatief laag.

soort instelling	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
roc	46,721	20,691	44.3%
aoc	2,190	799	36.5%
vakschool	2,645	1,006	38.0%
hogeschool	313	41	13.1%
overig	677	286	42.2%
totaal	52,546	22,823	43.4%

Tabel 4.1: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per soort mbo-instelling.

Hieronder wordt voor de roc's, aoc's en vakscholen het aantal gediplomeerden weergegeven, met daarbij het aantal studenten dat in het direct volgende studiejaar ingeschreven is in het hbo.

mbo-instelling	gediplomeerd mbo	inschrijving hbo	doorstroom
Amarantis onderwijsgroep	1,874	942	50.3%
ID College	1,374	688	50.1%
Landstede	1,132	479	42.3%
Regio College Zaanstreek-Waterland	481	218	45.3%
ROC Albeda College	1,809	783	43.3%
ROC Alfa College	1,239	542	43.7%
ROC Arcus College	693	289	41.7%
ROC AVENTUS	1,603	683	42.6%
ROC Baronie College	1,574	680	43.2%
ROC Da Vinci College	821	301	36.7%
ROC de Leijgraaf	1,155	542	46.9%
ROC de Mondriaan	1,994	940	47.1%

ROC Deltion College	1,587	656	41.3%
ROC Drenthe College	738	371	50.3%
ROC Eindhoven	1,674	661	39.5%
ROC Flevoland	449	245	54.6%
ROC Friese Poort	1,290	598	46.4%
ROC Friesland College	1,279	658	51.4%
ROC Gilde Opleidingen	1,087	478	44.0%
ROC Graafschap College	828	430	51.9%
ROC Horizon College	1,293	643	49.7%
ROC Koning Willem I	1,416	587	41.5%
ROC Kop v Noord-Holland	256	90	35.2%
ROC Leeuwenborgh	1,082	574	53.0%
ROC Leiden	617	275	44.6%
ROC Midden Brabant	1,154	340	29.5%
ROC Midden Nederland	1,925	685	35.6%
ROC Nijmegen eo	838	334	39.9%
ROC Noorderpoortcollege	1,629	674	41.4%
ROC Nova College	1,095	457	41.7%
ROC Onderwijsgroep A12	1,008	410	40.7%
ROC Rijn IJssel College	1,283	621	48.4%
ROC Rivor	209	75	35.9%
ROC Ter AA	418	233	55.7%
ROC van Amsterdam	2,586	1,046	40.4%
ROC van Twente	2,077	1,062	51.1%
ROC Westerschelde	258	108	41.9%
ROC Zadkine	1,820	813	44.7%
ROC Zeeland	1,076	480	44.6%
totaal	46,721	20,691	44.3%

Tabel 4.2: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per roc.

mbo-instelling	gediplomeerd	inschrijving	doorstroom
	mbo	hbo	
AOC Aeres (Groenhorst)	337	125	37.1%
AOC Clusius College	92	30	32.6%
AOC De Groene Welle	97	32	33.0%
AOC Friesland	125	56	44.8%
AOC Holland Accent College	91	30	33.0%
AOC Onderwijsgroep Noord (Terra)	240	98	40.8%
AOC Oost	198	97	49.0%
AOC West Brabant (Prinsentuin)	133	45	33.8%
Citaverde College	84	38	45.2%
Edudelta Onderwijsgroep	39	8	20.5%
Helicon Opleidingen	448	151	33.7%
Wellantcollege	306	89	29.1%
totaal	2,190	799	36.5%

Tabel 4.3: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per aoc.

mbo-instelling	gediplomeerd	inschrijving	doorstroom
	mbo	hbo	
Berechja College	6	0	0.0%
C I B A P	282	128	45.4%
De Eindhovense School	205	114	55.6%
Grafisch Lyceum R'dam	466	197	42.3%
Grafisch Lyceum Utrecht	223	98	43.9%
Hout en Meubileringscoll	306	72	23.5%
Leidse Instr Makers Sch	37	16	43.2%
Mediacollege Amsterdam	302	131	43.4%
Nimeto SGM v Mbo Kmbo	269	82	30.5%
Scheepvaart en Transport College	239	52	21.8%
SintLucas	272	113	41.5%
Soma College	28	3	10.7%
SVO Opl vd Vleessector	10	0	0.0%
totaal	2,645	1,006	38.0%

Tabel 4.4: Mbo-4 gediplomeerden 2005/2006 en hbo-inschrijvingen 2006/2007 per vakschool.

4.2. Hogescholen

In de onderstaande tabel is de totale instroom opgenomen van studenten die in het studiejaar 2006/2007 voor het eerst bij een hbo-bachelor opleiding zijn ingeschreven. Daarbij is aangegeven welk deel daarvan een vooropleiding in het mbo heeft. Hieruit blijkt dat Stoas Hs. met 56.1% het grootste aandeel mbo'ers in de instroom heeft, terwijl het aantal mbo'ers dat instroomt bij de Hs. van Amsterdam met 2,650 studenten in absoluut opzicht het grootst is. Voor het totale hbo geldt dat 32.0% van de instroom een vooropleiding heeft in het mbo.

Naast deze gegevens die afkomstig zijn uit de reguliere beleidsinformatie van de HBO-raad, wordt op basis van de doorstroomkaart mbo-hbo weergegeven welk deel direct uit het mbo afkomstig is. Met een instroom in het hbo in 2006/2007 van 22,823 studenten die in 2005/2006 het mbo-diploma haalde op niveau 4, wordt 25.5% van de instroom in gevormd door directe doorstroom vanuit het mbo. Met een instroom van 2,177 studenten die direct uit het mbo afkomstig zijn, is de instroom van mbo'ers bij de Hs. van Amsterdam ook in dit opzicht het grootst. Het grootste aandeel direct doorstromende mbo'ers is zichtbaar bij de instroom van de Hs. Edith Stein (41.3%).

hogeschool	instroom	mbo'ers	aandeel	direct	aandeel
amsterdamse hs. voor de kunsten	541	59	10.9%	37	6.8%
artez hs. voor de kunsten	704	124	17.6%	74	10.5%
avans hs.	4,492	1,609	35.8%	1,275	28.4%
chr. agrarische hs.	384	140	36.5%	119	31.0%
chr. hs. de driestar	350	117	33.4%	101	28.9%
chr. hs. ede	1,025	285	27.8%	187	18.2%
chr. hs. nederland	1,887	608	32.2%	507	26.9%
chr. hs. windesheim	3,717	1,365	36.7%	1,100	29.6%

codarts, hs. voor de kunsten	246	2	0.8%	1	0.4%
design academy eindhoven	134	33	24.6%	22	16.4%
fontys hs.	8,180	2,388	29.2%	1,878	23.0%
gereformeerde hs.	381	126	33.1%	92	24.1%
gerrit rietveld academie	211	14	6.6%	6	2.8%
haagse hs.	4,623	1,404	30.4%	1,157	25.0%
hanzehogeschool groningen	5,500	1,843	33.5%	1,502	27.3%
has den bosch	406	146	36.0%	137	33.7%
hotelschool den haag	377	63	16.7%	54	14.3%
hs. de kempel	237	81	34.2%	71	30.0%
hs. domstad	282	123	43.6%	111	39.4%
hs. drenthe	675	198	29.3%	184	27.3%
hs. edith stein	310	136	43.9%	128	41.3%
hs. helicon	62	9	14.5%	5	8.1%
hs. inholland	6,367	2,574	40.4%	1,852	29.1%
hs. ipabo	491	207	42.2%	168	34.2%
hs. leiden	1,633	509	31.2%	385	23.6%
hs. rotterdam	6,922	2,269	32.8%	1,878	27.1%
hs. utrecht	7,362	2,366	32.1%	1,729	23.5%
hs. van amsterdam	9,195	2,650	28.8%	2,177	23.7%
hs. van arnhem en nijmegen	6,968	2,255	32.4%	1,732	24.9%
hs. van bk, muziek en dans	383	49	12.8%	35	9.1%
hs. voor de kunsten utrecht	774	202	26.1%	151	19.5%
hs. zeeland	1,159	399	34.4%	303	26.1%
hs. zuyd	3,553	858	24.1%	720	20.3%
iselinge hs.	133	59	44.4%	50	37.6%
kath. pabo zwolle	165	75	45.5%	62	37.6%
nhtv internationale hs. breda	1,642	496	30.2%	425	25.9%
noordelijke hs. leeuwarden	2,038	813	39.9%	689	33.8%
p.c. hs. 'marnix academie'	352	110	31.3%	103	29.3%
saxion hs.	4,348	1,467	33.7%	1,272	29.3%
stoas hs.	187	105	56.1%	77	41.2%
van hall larenstein	997	302	30.3%	267	26.8%
totaal	89,393	28,638	32.0%	22,823	25.5%

Tabel 4.5: Bachelor instroom in het hbo 2006/2007 per hogeschool met totale en directe mbo-doorstroom.